

9

Dissertatio Academica,
De
Satione Heterogenea

Cujus Partem Priorem (*Solam*)
Consensu Ampl. Fac. Philos. Aboëns.

Præside

Mag. SALOMONE KREANDER.

Oeconom. Profess. Reg. & Ord. Reg. Soc. Patr. Svec. Memb.

Pro Gradu Philosophico

Publice ventilandam exhibet

CAROLUS KREANDER,

Ostrobotniens. Stipend. Reg.

In Auditorio Majori die VII Julii An. MDCCLXXXIX.

H. A. M. C.

ABOÆ, Typis FRENCKELLIANIS.

Life Insurance

By

Section 100

Section 100

Section 100

Section 100

Section 100

Section 100

Section 100

Section 100

Section 100

Section 100

Section 100

Section 100

Section 100

§. I.

Cum nulla tam rudis, tam stupida, tamque barbara a mundi usque primordiis extiterit natio, quæ, si monumenta ingenii sui literis consignata posteritati reliquerit, in Agricultura, summis, quas præ cæteris omnibus artibus meretur, laudibus condecoranda, non consensisset; mirari certe convenit, qui factum sit, ut ars hæc nobilissima, terræ ipsi & primis ejus incolis fere coæva, in majorem, præterlapsis jam tot seculis, non excreverit florem fructumque, nec certiolem atque solidiorem nacta fuerit scientiæ formam.

Non quidem diffitendum est, summos nostri ævi Oeconomos ex. gr. HOME, FORDICE, A. YOUNG, DUHAMEL du MONCEAU, MUNCHHAUSEN, WALLERIUM aliosque bene multos, multa quam maxime egregia, in hac arte illustranda, & ad scientiæ nomen omenque revocanda, præstitisse; dubitare tamen licet,

❖) 4 (❖

et, an post evulgata tot tantorumque virorum opera in Georgicis excellentissima & immortalia, multo majorem frumenti vim quam antea produxerit Europa.

Quod inprimis Patriam nostram charissimam attinget, jure utique magnum sibi decus magnamque gloriam vindicat præsens seculum ex Oeconomia solertissime culta & promota; sed tamen, ut præteriti temporis memoriam longius non repetamus, quam ab isto tempore, quo illustrissimus PETRUS BRAHE Senior (a) opus suum Georgicum, ante bina secula exaravit, facile apparebit cuique librum hunc cum recentissimorum scriptis comparanti, progressus nostri seculi, si modo externam formam cultioremque tractandi methodum exceperis, multo esse quam vulgo creduntur exiliores. Si quoque arva ipsa agrosque nostros consideraverimus, comparando proven-

(a) Vide ejus *Hushålls-bok för ungt adeligt folk*, quem Celeb. Car. Reinh. BERCH, attribuit Petro BRAHE juniori: cfr. *Namnkunnige Svenska Herrars och Fruers Skådepenningar med bifogade lefvernes beskrifningar* 1. flock. p. 82. Sed fallit & fallitur. Liber hic anno exaratus est 1581. adeoque ante nativitatem Brahei junioris, quæ facta est a:o 1602. Typis vero multo post sch. a:o 1677 commissus est; quemadmodum titulus & præfatio libri jamjam admodum rarefcentis fatis superque evincunt; cfr. etjam, si juvat G. Gezelii *Biographiska Lexicon* första delen pag. 117.

ventus, quos pristino & hodierno tempore, solertibus suppeditarunt cultoribus, deprehendere licebit, fructus agrorum hodie ne ab scientissimis quidem doctissimis & exercitatissimis Agricolis obtineri multo largiores, quam quos superiori jam seculo sæpe metebant Coloni gnavi & industrii. Sic Auctor quam maxime idoneus & fide dignissimus, magnumque quondam Academiæ Aboënsis decus, MICHAËL GYLLENSTOLPE, qui ante seculum & quod excurrit lubricationes suas Oeconomicas luci publicæ tradidit (*b*), testatur, nota fuisse jam tum hic locorum & alibi exempla eorum, qui 7. vel 8. tantum tonnas ferunt, & 150 vel ultra recipiunt; e contra etjam esse eos, qui 12, 16, 20, vel plures seminant tonnas, & vix 40 aut 50 colligunt. Et eodem adhuc talo stare videtur Agricultura Fennica.

In hac tanta artis hujus ad majus culmen entis tarditate & segnitie, mirum esse nemini poterit, si ingenue statueremus, quæstiones multas, quæ in ipsis primis principiis Agricolationis versantur, & cuivis praxin georgicam tractanti necessario occurrunt, nondum adeo esse enodatas, ut absque omni formidine oppositi aut affirmari queant aut negari.

(*b*) Vide Ejus *Synopsis Oeconomica*, revisa & recusa Aboæ anno 1653. pag. 156, 157.

§. II.

Cauſſas! hujus mali omnes referre, noſtrum hac occasione non facimus. Unicam duntaxat attingere nobis e re eſſe videtur. Scilicet multi qui dulcedine amœnitate & utilitate rei ruſticæ capti, ad illam magis magisque excolendam & promovendam, ingenium ſuum commodarunt & operam, & ſupra vulgus ſapere laudabili auſu ſategerunt, eo prolapſi ſunt ſtultitiæ, ut ſenſum communem vulgaremque experientiam ſuſque deque habentes, non tam Oeconomiam Naturæ, quæ in alma ſua ſimplicitate divina omnino eſt, ſtudioſe rimarentur, & docta ſequerentur imitatione, quam ut novas ſibi aperiendo vias artem, quam benefica natura fecit ſimpliciſſimam (a) novis
expe-

(a) Lubet adferre Celeb. MODER de hac re judicium: Ita vero ille: Det år Skaparens viſhet och godhet, ſom gjort Åkerbruket til det aldra enklaſte och minſt konſtiga af alla handteringar. Klyſtiga hufvuden ſom antingen af händelſe eller nyſikenhet blifvit Landtmån, intagne af begårelſe at idkeligen göra rön i denna enkla kunſkap, likaſom i de andra och mera ſammanſatte, inveklade eller konſtiga kunſkaper, och handteringar: hafva derföre vânt up och ned eller ſammanrört de enkla Landmanna ämnen och göromål, för at lyſa med et utſlag, ſom man kallat *gjorda rön* — Våra ſenare tider hafva varit mera fruckſamme äfven på ſådane rön, och utan tyfvel hör blandſådet idkande och beröm egentligen til dem. Vid. Kongl. Sv. Patriot. Sällſkapets Huſhålls Journal för Auguſti månad 1784. pag. 571, 572.

experimentis redderent artificiosissimam, summaque miscerent imis, quo sic novitatis gloriam sibi conciliarent. (b) Huius furfuris ea esse, quæ de Satione Heterogenea, quæ Svetice *Blandfäde* audit, cum statuiamus, mirum id esse multis videbitur, qui sciunt, multa tam ab ipsa Oeconomia Naturæ, omnem omnis generis varietatem maximopere adamantis, quam a multis multorum experimentis, plurima adferri posse ad commendandum hoc sationis genus argumenta.

§. III.

Cum fruges plurium generum aut specierum, uno eodemque tempore & in uno eodemque agro mixtæ seminantur, satio hæc appellatur heterogenea, ab aliis etjam *farrago* sive *farracia seges* (a) dicta. Variis hæc institui potest rationibus. Aut enim fruges variæ vernaes sibi invicem mixtæ feruntur, aut diversi generis frumentorum autumnalium semina commix-

(b) Man vill etwas neues liefern, man schreibt von naturlichen Dingen. Die Natur ist simpel in ihrer operationen, was will man thun? Man muss der Sache eine art von importanz geben, und die einfacheste Sache wie eine grosse kunst vortragen — — Verba sunt illustr. & solidissimi Oeconomi, Comitum von BORCKE, Beschreibung der Stargard Wirtschaft.

(a) Videfis Mar. Terentii VARRONIS lib. de re rustica cap, I. lib. XXXI,

commixta, terræ mandantur, quæ utraque species sationis heterogeneæ lingua vernacula: *Kampfsäde* vocari solet; aut etiam fruges vernaes commixtæ cum autumnalibus seminantur, aut tandem alterutra earum, aut, utræque cum plantis quibusdam, quæ ob usum suarum maxime radicum coluntur, conjunctim proferuntur (b). Inprimis vulgaris est nostris seminatoribus mixtura hordei cum avena, & recentiori inprimis tempore multi sationem fecalis cerealis, cum tritico autumnali conjungendo, singulare ditescendi arcanum se invenisse crediderunt, inprimis in scriptis Oeconomorum Franco-Gallorum hoc sationis genus, quod *Meteil* appellant, & cum duplicis generis mixtura, *le petit meteil* & *le gros meteil* adhibent ad coelum usque extollitur (c).

(b) Vide, quæ Celeb. MODEER in Kongl. Sv. Patr. Sällskapets Hushålls Journal för Augusti månad 1784 hac de re egregie admodum percenset, nec non Allgemeine haushaltungs und Landtwissenschaft, aus den sichersten und neuesten Erfahrungen und Entdeckungen geprüfet und in Ausübung gebracht, von einer Oeconomischen Gesellschaft in England, dritter theil, pag. 325 seqq. adde, quæ de hac re leguntur in Abhandlung der Oeconom. Gesellschaft in Petersburg, II theil pag. 221. 250. & Celeber. Professoris & Equitis P. A. Gadd, Förslök til en systematisk inledning i Svenska Landtskötseln, tom. III. pag. 299. 300.

(c) Cfr. Avis au peuple par M. de BAUDEAU pag. 27. seqq. & M. de GRACE Ecole d'Agriculture pratique, suivant les principes de M. Sarcy de Sutieres pag. 89. seqq.